

DELPLAN FOR VELFERDSTEKNOLOGI

2020-2040

KRAGERØ KOMMUNE

Innhold

1.0 INNLEDNING	3
1.1 Hva er velferdsteknologi?.....	3
1.2 Sentrale instanser om velferdsteknologi.....	3
1.3 Typer velferdsteknologi.....	3
2.0 Planlegging og innføring av velferdsteknologi i Kragerø	4
2.1 Prosjektleders mandat	5
2.2 Digitaliseringsplan i Kragerø kommune.....	5
Velferdsteknologi	5
Kjernejournal	5
Nasjonalt knutepunkt	5
2.3 Veien videre – satsingsområder	6
2.3.1 Satsingsområder	6
Felles journal - Akson	6
Nettverk i omsorgsboliger	6
Pasientsignalanlegg – Marienlyst sykehjem.....	6
Samhandlingstavler	6
Digitalt tilsyn.....	7
Medisineringsstøtte - Medisindispensere	7
Lokaliseringsteknologi – GPS	7
3.0 Oppsummering av de viktigste tiltakene.....	7

1.0 INNLEDNING

En rekke utredninger og forskningsrapporter tar til orde for og underbygger velferdsteknologi som et sentralt hjelpemiddel for legge til rette for en brukervennlig og effektiv eldreomsorg. Teknologi kan være et godt virkemiddel for å møte økende behov for tjenester både hos enkeltbrukere, og i forhold til at vi får over en dobling av antall eldre over 80 i løpet av de kommende 2 tiårene.

Velferdsteknologi kan også utsette behov for mer omfattende helse- og omsorgstjenester, samt legge til rette for større grad av mobilitet og mulighet for å leve mer selvstendige liv hos den eldre del av befolkningen.

Innspill til planen er gitt fra medarbeidere, ledere, prosjektleder for velferdsteknologi og tillitsvalgte gjennom møte i styringsgruppa.

1.1 Hva er velferdsteknologi?

Velferdsteknologi er en fellesbetegnelse for tekniske installasjoner og løsninger som kan bedre den enkelte persons evne til å klare seg selv i egen bolig, og bidra til å sikre livskvalitet og verdighet for brukeren. Målet skal være at mennesker, ved hjelp av teknologi, skal kunne bo i egen bolig så lenge det er medisinsk forsvarlig.

Velferdsteknologi skal tilbys som en tjeneste, og kan tilbys i stedet for ordinære omsorgstjenester, eller som supplement til de ordinære helse- og omsorgstjenestene. Dette skal bidra til økt trygghet for bruker og deres pårørende.

1.2 Sentrale instanser om velferdsteknologi

Kommunenes Sentralforbund (KS) peker på at velferdsteknologi åpner flere mulighetsrom. Det kan gi mennesker økt mulighet til å mestre eget liv og helse, bidra til at flere kan bo lenger i eget hjem til tross for nedsatt funksjonsevne, og bidra til å forebygge eller utsette institusjonsinnleggelse. KS etablerte et Nasjonalt Velferdsteknologiprogram, og hovedmålet er at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet i omsorgstjenestene innen 2020.

Programmet bygger på samhandlingsreformens målsettinger om helsefremmende arbeid, forebyggende tjenester, tidlig innsats og om å yte tjenestene der folk bor. En skal også bygge på kommunenes lokale forutsetninger, og ivareta behovet for at velferdsteknologiske løsninger og tjenesteinnovasjon skal ses i sammenheng. Programmet skal bidra til utvikling, utprøving og implementering av velferdsteknologiske løsninger i kommunene, kompetanseheving og opplæring, samt etablering av åpne standarder for velferdsteknologi.

Helsedirektoratet har hovedansvaret for å gjennomføre Nasjonalt program for utvikling og implementering av velferdsteknologi, og skal blant annet drive nasjonalt utviklingsarbeid på området.

Helse- og omsorgsdepartementet kom i 2018 med «Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre», Meld. St 15 (2017-1018). Her fremholdes teknologiske verktøy som et hjelpemiddel til at eldre kan få leve selvstendige og gode liv i eget hjem.

1.3 Typer velferdsteknologi

Trygghetsskapende teknologier som skal muliggjøre at mennesker kan føle trygghet og gis mulighet til å bo lengre hjemme. I dette inngår løsninger som gir mulighet for sosial

deltakelse og motvirke ensomhet. Kommunikasjonsløsninger som kan lette sosial kontakt, lokaliseringsteknologi som GPS, dør- og fallsensorer, digitalt tilsyn er eksempel på denne type teknologi.

Mestringsteknologier er annen type løsning, som skal muliggjøre at mennesker bedre kan mestre egen helse. I dette inngår løsninger til personer med kronisk sykdom/lidelser, med behov for rehabilitering/opptrening eller vedlikehold av mobilitet. Her er medisindispensere, automatisert måling av blodverdier, lærings- og veiledningsopplegg via telemedisinske løsninger gode eksempler.

Utrednings- og behandlingsteknologier er en tredje type, som muliggjør avansert medisinsk utredning og behandling i hjemmet. Dette er tilbud som vil komme og administreres av spesialisthelsetjenesten, med assistanse fra fastlege og kommunenes omsorgstjenester.

Velværeteknologier bidrar til at mennesker blir mer bevisst på egen helse, og er hjelp i hverdagslige gjøremål uten at nedsatt helsetilstand er årsaken til bruken av teknologi. Teknologien kan bidra til folkehelsefremmende arbeid. Finnes allerede i rikt omfang og eksempel er ulike former for kosthold- og ernæringsapper, klokker som måler puls, aktivitetsnivå, energiinntak og forbrenning etc.

2.0 Planlegging og innføring av velferdsteknologi i Kragerø

Velferdsteknologi er ikke nytt for Kragerø kommune og har deltatt aktivt i samarbeidsnettverk i Telemark og Vestfold i flere år, der deltagelse i fellesanskaffelsen for kjøp/leasing av digitale trygghetsalarmer sammen med 26 kommuner i Vestfold og Telemark, er et konkret resultat av dette samarbeidet.

Digital trygghetsalarm vil i de fleste tilfeller være den sentrale enheten i bruk av ulike former for velferdsteknologiske løsninger. Kragerø kommune har derfor skiftet ut alle analoge alarmer i drift, med digital trygghetsalarm. Arbeidet ble sluttført i løpet av mai 2020 og alle som har slik alarm kan nå ta i bruk sensorteknologi etter behov og der det er hensiktsmessig.

I oktober 2019 ansatte Kragerø kommune en prosjektleder for velferdsteknologi i 100% stilling, som skal lede implementeringen av velferdsteknologi i kommunen. Prosjektperioden er satt til 3 år. Prosjektleder har et tett samarbeid både med IKT-avdelingen og helse- og omsorgstjenestene.

Enkelte prosjekter vil gå over lang tid. Å innføre velferdsteknologi krever gode prosesser som involverer brukere, pårørende, og ansatte i tjenesten. Brukere og pårørende må få tillitt til teknologien og trygges på at dette fungerer. De ansatte i omsorgstjenesten må trygges på at teknologien virker, og at løsningene er nyttige verktøy for dem i deres arbeid. I denne sammenheng må en legge til rette for opplæring ved innføring av de ulike løsningene, slik at de ansatte også kjenner teknologien og kan bruke den.

Innføring av slik teknologi krever ofte endringer i arbeidsmåter, annen organisering av tjenester og redusert tidsbruk i fht andre omsorgstjenester. Særlig i en tid med knappe ressurser må en ha et meget bevisst forhold til å ta ut gevinster der disse finnes. Teknologi vil i mange tilfeller gi økt effektivitet og denne frigjorte ressursen må nyttiggjøres der det er behov for styrking av tilbud. Denne gevinstrealiseringen kan komme til nytte både i den

avdelingen som har innført nye teknologiske løsninger, eller den kan nyttiggjøres i andre avdelinger der det er udekkede behov. Samtidig skal det sies at retting av feil, service og annet vedlikehold av utstyr krever ressurser og kompetanse, som en må ta med når en beregner driftsressurser.

2.1 Prosjektleders mandat

- Effektivisere og forsterke implementering av velferdsteknologi
- Gjennomføre tjenesteinnovasjon gjennom gode prosesser
- Gi bruker og pårørende god livskvalitet ved bruk av velferdsteknologi
- Legge til rette for god opplæring av ansatte i tjenesten
- Prosjektleder har ansvar for å følge opp avtaler kommunen er tilknyttet gjennom samarbeid med andre kommuner.

2.2 Digitaliseringsplan i Kragerø kommune

Kragerø kommune har utarbeidet planen «Digitaliseringsstrategi 2020-2023», som ble vedtatt av kommunestyret 18.05.2020. Denne planen er styrende for kommunens samlede innsats på digitaliseringsfeltet. Delplan for velferdsteknologi er innenfor de rammene som er satt i digitaliseringsstrategien og for helse- og omsorgstjenestene er følgende fokusområder tatt med:

Velferdsteknologi

«Velferdsteknologi i form av trygghets- og sensorteknologi vil bli en naturlig del av det ordinære tjenestetilbudet fremover... Teknologi skal være enkel og intuitiv i bruk. Brukers behov skal stå i sentrum. Etske vurdering, risikovurdering og vurdering av samtykke ligger som et grunnleggende fundament.»

«Nasjonalt jobbes det med kommunikasjonsverktøy mellom pasient/pårørende og helsepersonell. Det må legges opp til valgfrihet, utfra brukerens og pårørendes behov, samtidig som en ivaretar sikkerheten. For å effektivisere er det viktig å vurdere optimaliseringsverktøy og automatisering av enkelttjenester. Digital samhandling med andre offentlige etater vil være ressursbesparende og effektivt.»

Kjernejournal

Kjernejournal er en nasjonal elektronisk tjeneste som gir helsepersonell rask og sikker tilgang til viktige opplysninger om den enkeltes helse.

Nasjonalt knutepunkt

«Nasjonalt knutepunkt er en tjeneste som ivaretar dataflyt mellom velferdsteknologiske løsninger og andre e-helsesystemer, for eksempel elektroniske pasientjournaler. Integrasjonene i en knutepunkttjeneste driftes og forvaltes av sentrale myndigheter.

Mål

- Der det er hensiktsmessig skal velferdsteknologi være en integrert del av tjenesten.
- Kragerø kommune skal vurdere bruk av kommunikasjons- og optimaliseringsverktøy internt i tjenestene
- Kommunen skal følge myndighetenes satsing på kjernejournal og nasjonalt knutepunkt»

2.3 Veien videre – satsingsområder

Ut fra de beskrevne mulighetene, underbygget av forskning og utprøving av ulike løsninger over hele landet, anbefales det å ta i bruk velferdsteknologi som et tjenestetilbud. Tilbudet skal dekke brukeres og pårørendes behov for en trygg, effektiv og mest mulig selvstendig hverdag.

Videre er det også sentralt og helt avgjørende for omsorgstjenestene å ta i bruk teknologi som kan forenkle og effektivisere hverdagen. Teknologi vil være et viktig verktøy for å møte økt etterspørsel etter tjenester. Samtidig kan en forvente at de yngre eldre i større grad vil etterspørre og foretrekke teknologiske løsninger, for lengst mulig kunne leve et selvstendig liv uavhengig av helseplager og funksjonsnedsettelse.

Selv om det etter hvert finnes mange gode løsninger, det langt i fra alle som kan gjøre seg nytte av velferdsteknologi som erstatning for eller som et supplement til tradisjonelle omsorgstjenester. En vil alltid måtte gjøre en individuell vurdering, og vurdere tiltaket opp mot nytteverdi, forsvarlighet og i noen tilfeller pasient- og brukerrettighetsloven.

2.3.1 Satsingsområder

Felles journal - Akson

Helse-og omsorgsdepartementet har tatt initiativ til å utvikle en felles journalløsning for kommunene, Akson. Kommunestyret i Kragerø sluttet seg til en intensjonserklæring om å støtte utviklingen av et felles journalsystem. En slik løsning vil bedre pasientsikkerhet og understøtte effektiv drift. Intensjonserklæringen har ikke økonomiske forpliktelser ved seg, men en eventuell anskaffelse av Akson vil kreve midler til innkjøp og drift.

Nettverk i omsorgsboliger

IKT-avdelingen har startet opp et arbeid med oppgradering av nettverk i omsorgsboliger. Flere av boligene har gamle utrangerte løsninger og en forutsetning for å kunne bruke nye moderne løsninger, krever at en har god infrastruktur på plass. Oppgraderingen som er planlagt for 2021 er kostnadsberegnet til 1 mill kroner.

Pasientsignalanlegg – Marienlyst sykehjem

Dagen alarmanlegg er gammelt og har en del nedetid. Marienlyst sykehjem har derfor et etter hvert presserende behov for et nytt pasientsignalanlegg. Et nytt anlegg vil også ha muligheter for utstrakt bruk av velferdsteknologi, noe som er spesielt viktig sett til at sykehjemmet skal gi tilbud til de pasientene som har de mest kompliserte medisinske tilstandene. Et nytt pasientsignalanlegg antas å ville komme på 1,5 mill kroner inkl installasjon og er lagt inn i forslag til investeringsbudsjett for 2021.

Samhandlingstavler

Samhandlingstavler er et verktøy som gir økt oversikt og bedre kommunikasjon mellom avdelinger og tjenestekontoret, i fht til status på oppfølging av brukere/pasienter. Kan også brukes i oppfølging av pasienter som ligger på sykehus og som er ventet tilbake til kommunen etter sykehusopphold. Gir god oversikt i fht oppfølging av oppgaver og årsak til eventuelle forsinkelser, og skal gi en vesentlig bedre pasientflyt. Forslag til budsjett 2021, investeringsmidler, 2 mill kroner. Anskaffelse av

Samhandlingstavlur skjer gjennom et innkjøpssamarbeid med 6 kommuner. Fordelene med en slik fellesanskaffelse er blant annet felles innføringsløp og kompetanseoverføring.

Digitalt tilsyn

Helse- og omsorgstjenestene har i 2020 godt til innkjøp av 4 enheter (Roommate). 3 av enhetene er utplassert i private hjem/omsorgsboliger. Erfaringene er gode både sett fra et brukerperspektiv og fra tjenestenes side.

Dette er en kameraløsning som brukes til digitalt tilsyn, og som enten kan aktiveres via en alarm eller via tilsyn til avtalte tider. Alle tilsyn blir journalført automatisk. Det er også mulighet for å koble annen sensorteknologi til kameraet. En ser for seg å utvide bruken av denne løsningen og vil innenfor egne driftsrammer lease eller kjøpe 10 enheter, til en kostnad av xx kroner.

Medisineringsstøtte - Medisindispensere

I august/september i år ble det utplassert 7 medisindispensere til hjemmeboende tjenestemottakere som medisineringsstøtte. Dispenserne inneholder medikamenter, og «gir» brukeren medikamenter til angitte tider. Den gir brukeren påminnelser om ikke medikamentene blir tatt til angitt tid. Alarm går til omsorgstjenesten om ikke medikamentene blir tatt til angitt tid. Effekten er at brukerne slipper å vente på å få utlevert sine medisiner og kan ta de selv, mens tjenestene sparer tid/ressurser på denne type oppfølging.

En ser for seg å utvide dette tilbudet med 10 nye dispensere til en kostnad på 250 000 kroner i 2021. Tiltaket er finansiert innenfor eget driftsbudsjett.

Lokaliseringsteknologi – GPS

Dette er en teknologisk løsning som kan brukes for å lokalisere pasienter/brukere som har ulike former for kognitiv svikt og nedsatt orienteringsevne. Pasienten har en sender med seg, som sender signaler som kan observeres på et elektronisk kart. En kan også forhånds definere et område som vedkommende fritt kan bevege seg innenfor, en alarm utløses om pasienten beveger seg utenfor angitt område. Lokalisering av vedkommende kan da enkelt settes i verk. Etter behov brukes det innenfor gitte driftsrammer inntil kr 20 000.- til formålet i 2021.

3.0 Oppsummering av de viktigste tiltakene

Tiltak	Iverksetting	Kostnad	Omtalt i kapittel
Felles journal, Akson	2022	Ukjent	2.2.1
Nettverk i omsorgsboliger	2021	1 000 000 (I)	2.2.1
Pasientsignalanlegg	2021	1 500 000 (I)	2.2.1
Samhandlingstavlur	2021-2022	2 000 000 (I)	2.2.1
Digitalt tilsyn	2021-	250 000 (D)	2.2.1
Medisineringsstøtte	2021-	250 000 (D)	2.2.1
Lokaliseringsteknologi - GPS	2021-	20 000 (D)	2.2.1